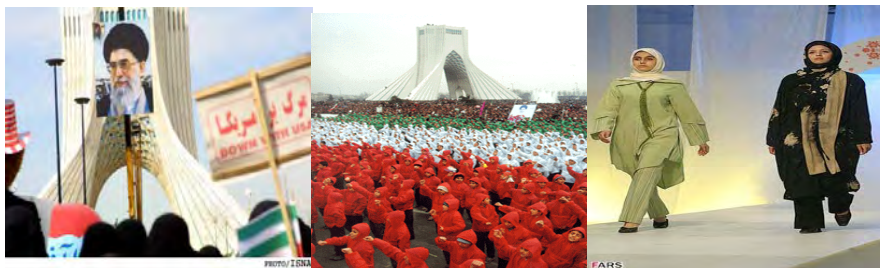

מרכז המידע למודיעין ולטרור
המרכז למורשת המודיעין (מל"מ)

זרקור לאיראן

אוקטובר 2009 – מהר 1388
לשבוע שבין 1/10/09 –
7/10/09

במוקד אירועי השבוע:

- ✓ בעקבות שיחות ז'נבה: התקשורת השמרנית מציגה את השיחות כ"ניצחון"; מתנגדי הממשלה מבליטים הדיווחים על נכונות איראנית לפשרה.
- ✓ "פרדו" – מכפר קטן למתקן העשרה גרעיני: הסיבה לבחירת שמו של מתקן העשרה החדש שנחשף.
- ✓ המשך השינויים המערכתיים במבנה משמרות המהפכה: מפקד חדש לבסיג' והכפפת הבסיג' לכוחות היבשה של משמרות המהפכה.
- ✓ מדוע הרגיז ח'אלד משעל את האיראנים?
- ✓ תמונות השבוע: המנהיג העליון בביקור במחוז מאזדראן בצפון-איראן.

בעקבות שיחות ז'נבה: התקשורת השמרנית מציגה השיחות כ"ניצחון"; מתנגדי הממשלה מבליטים הדיווחים על נכונות איראנית לפשרה

התקשורת השמרנית האיראנית הגדירה בראשית השבוע את סבב השיחות הראשון, שהתקיים בשבוע שעבר בז'נבה בין איראן לבין נציגי שש המעצמות, כניצחון עבור מדיניות החוץ האיראנית.

במאמר מערכת, שפרסם בשבת שעברה (2 אוקטובר), טען היומון כיהאן, כי המעצמות נאלצו להכיר בזכותה של איראן לאנרגיה גרעינית בזכות התנגדותה הנחרצת של איראן לקבל את

תנאי מעצמות המערב וסירובה להיכנע לאיומים מצידן. שיחות ז'נבה, נכתב במאמר, הוכיחו, כי איראן מסוגלת לנתב את המשא ומתן לכיוונים הרצויים על-ידה על אף התעמולה המערבית נגדה. המערב נאלץ לנהל משא ומתן עם איראן בהעדר יכולת להחריף את הסנקציות נגדה או אופציה צבאית כלשהי. המשבר הכלכלי והמיתון במערב לצד תפקידה המרכזי והמשפיע של איראן במאזן האזורי והעולמי הביאו לכך, שהמערב נאלץ להיכנס למשא ומתן עם איראן ללא תנאים מוקדמים ואף להסכים לנהל את השיחות על בסיס "חבילת ההצעות", שהעבירה איראן בחודש שעבר.

גם היומון השמרני רסאלת הגדיר את שיחות ז'נבה כהישג עבור מדיניות החוץ האיראנית וטען, כי לאחר שנים נאלץ המערב להכיר בעוצמתה של איראן. שיחות ז'נבה ביטאו את ניצחון מודל ההתנהלות האיראנית על פני מודל ההתנהלות המערבית. בעוד שהמערב אימץ בשנים האחרונות מדיניות המבוססת על איומים כלכליים, מדיניים וצבאיים נגד איראן, המשיכה איראן בפעילותה הגרעינית ללא התחשבות באיומים אלה ואימצה מדיניות חוץ התקפית המבוססת על ערכיה האסלאמיים והלאומיים. טהראן היא לפיכך המנצחת העיקרית של שיחות ז'נבה. סוד עמדתה של איראן בזירה הבינלאומית נעוץ בהימנעות מסטייה מעקרונות המהפכה האסלאמית ובהתבססות על מדיניות חוץ התקפית (רסאלת, 2 אוקטובר).

התקשורת השמרנית הפרו-משלתית התעלמה לחלוטין מהדיווחים, שהתפרסמו בתקשורת המערבית לאחר שיחות ז'נבה בנוגע להסכמה כביכול מצד איראן להעביר אורניום מועשר ברמה נמוכה מהמתקן החדש, שנחשף לאחרונה ליד קום, לצורך העשרה נוספת והפקתו לדלק גרעיני במדינה שלישית, כדוגמת רוסיה. דיווחים אלה הוכחשו אומנם על-ידי דוברים איראנים, אך גם הכחשות אלה הופיעו בעיקר באתרי חדשות איראנים בשפה האנגלית. האתר Press TV ואתר סוכנות הידיעות "מהר" באנגלית מסרו מפי דיפלומטים איראנים, כי לא הושגה כל הסכמה במהלך שיחות ז'נבה על העברת אורניום מועשר אל מחוץ לאיראן (Press TV; מהר, 3 אוקטובר).

במאמר מערכת, שפרסם היומון כיהא ביום שלישי (6 אוקטובר), כתב עורך היומון, חסין שריעתמדרי (Hossein Shariatmadari), כי מדינות המערב, שהתנגדו בעבר באופן נחרץ להתקנתן של 20 צנטריפוגות בלבד באיראן, הסכימו עתה לאפשר לאיראן להעשיר אורניום עד

לרמה של 5 אחוזים ולהעבירו להעשרה נוספת עד לרמה של 20 אחוזים במדינה שלישית. איראן לא הסכימה עדיין להצעה זו, כתב שריעתמדרי, אך אפילו אם תסכים לכך איראן, משמעות הדבר היא נסיגת המערב מעמדתו הקודמת ביחס להשעיית העשרת האורניום על-ידי איראן והסכמתו להעשרת אורניום עד לרמה של 5 אחוזים בשטחה, כלומר: הכרה מערבית באיראן כמדינה גרעינית.

כמה אתרים רפורמיסטיים, לעומת זאת, הבליטו את הדיווחים בנוגע לנכונות איראנית לפשרה בסוגיית העשרת האורניום ואף הציגו אותם כביטוי לנסיגת ממשלת איראן מעמדותיה. האתר ראה-י סבז, למשל, המזוהה עם תומכי המנהיג הרפורמיסטי, מיר-חסיין מוסוי, דיווח מפי אמצעי תקשורת מערביים על הסכמת איראן להעביר אורניום להעשרה במדינה שלישית תחת הכותרת: "שיחות ז'נבה: נסיגה איראנית, אופטימיות במערב". האתר הדגיש את הפער בין הדיווחים, שהופיעו באמצעי התקשורת תומכי הממשלה, שהגדירו את שיחות ז'נבה כמוצלחות ושטענו, כי איראן לעולם לא תוותר על זכויותיה בתחום הגרעין, לבין הדיווחים, שהופיעו במערב בנוגע לנכונות איראנית להגיע לפשרה בנוגע להעשרת האורניום (ראה-י סבז, 2 אוקטובר).

האתר תאבנאכ, המזוהה עם הזרם השמרני הפרגמטי, מתח ביקורת על התעלמותם של אמצעי התקשורת הפרו-ממשלתיים מהדיווחים בנוגע להסכמה כביכול מצד איראן לפשרה בסוגיית העשרת האורניום. לטענת תאבנאכ, הביאה התעלמות זו מצד הבכירים הרשמיים האיראנים ומצד אמצעי התקשורת הממסדיים לכך, שהציבור האיראני נאלץ להתבסס באופן בלעדי על דיווחי התקשורת המערבית בעניין זה. מצב זה מאפשר לכלי התקשורת ולממשלות במערב להטות את דעת הקהל האיראנית בהתאם ליעדיהם. אין זה ראוי, נכתב בתאבנאכ, למנוע מהציבור האיראני מידע בסוגיות מדיניות חוץ המשפיעות על חייו באופן ישיר ולקרוא במקביל לציבור זה להביע תמיכה בזכותה של איראן לטכנולוגיה גרעינית (תאבנאכ, 3 אוקטובר).

"פרדו" – מכפר קטן למתקן העשרה גרעיני

התקשורת האיראנית סיפקה השבוע מעט פרטים על הכפר הקטן פרדו (Fordo) ליד העיר קום (Qom), שהתפרסם בשבוע שעבר בעקבות חשיפת מתקן ההעשרה האיראני הנקרא על-שמו. הכפר ממוקם כ-50 ק"מ דרומית לעיר קום, אך מתקן ההעשרה הממוקם לטענת התקשורת האיראנית דווקא מצפונית לקום נקרא בכל זאת על שם כפר זה. כמה אתרים איראנים דיווחו, כי שלטונות איראן החליטו לכנות את מתקן ההעשרה בשם "פרדו" לאו דווקא בשל קירבתו לכפר פרדו אלא דווקא מסיבות סמליות.

כפר זה, הממוקם באזור הררי, הוציא מתוכו את מספר החללים הגדול ביותר באופן יחסי במהלך מלחמת איראן-עיראק. על-פי נתונים, שהתפרסמו השבוע באתרים האיראנים, נפלו במהלך מלחמת איראן-עיראק (1980-1988) 151 חללים מבני כפר קטן זה המונה פחות מ-1000 תושבים. שמו של הכפר מבוסס על המילה פרדוס (Ferdows), שמשמעותה בפרסית: גן עדן (אלף, 5 אוקטובר).

על אף היותו כפר קטן מפעיל פרדו אתר אינטרנט משלו (www.fordo.ir). השבוע הופיעה בעמודו הראשון של האתר הסיסמה המוכרת: "האנרגיה הגרעינית היא זכותנו הבלתי-מעוררת".

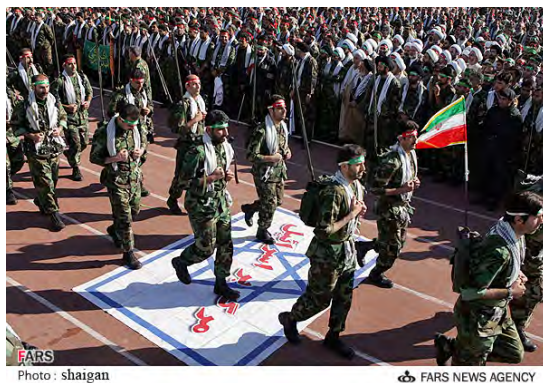

המשך השינויים המערכתיים במבנה משמרות המהפכה: זרוע הבסיג' תוכפף לכוחות היבשה של משמרות המהפכה

אמצעי התקשורת האיראנית דיווחו השבוע, כי בהתאם להנחיית מפקד משמרות המהפכה, מחמד עלי ג'עפרי (Mohammad Ali Jafari), תשולב זרוע הבסיג' (מיליצית המתנדבים העממית של משמרות המהפכה) במסגרת כוחות היבשה של משמרות המהפכה. הזרוע המאוחדת תיקרא "כוחות ההתנגדות היבשתית של משמרות המהפכה". ההחלטה על שילוב הבסיג' בכוחות היבשה נועדה לשפר את התיאום בין שני הגופים (סוכנויות הידיעות, 2 אוקטובר).

הכפפת הבסיג' לכוחות היבשה של משמרות המהפכה מהווה צעד נוסף בשורה של שינויים מערכתיים במבנה משמרות המהפכה, שיושמו על-ידי מפקד משמרות המהפכה הנוכחי מאז כניסתו לתפקיד בספטמבר 2007. זמן קצר לאחר כניסתו לתפקיד הינחה ג'עפרי להכפיף את הבסיג' באופן ישיר למפקד משמרות המהפכה. כמו כן הודיע ג'עפרי בשנה שעברה על הקמת 31 יחידות מחוזיות של משמרות המהפכה ברחבי איראן במטרה לשפר את יכולתם הצבאית של משמרות המהפכה, להגביר את הקשר והתיאום בין זרוע היבשה של משמרות המהפכה לבין כוחות הבסיג' ולהרחיב את סמכויות משמרות המהפכה במחוזות.

השינויים המערכתיים במבנה משמרות המהפכה נועדו לשפר את ההערכות האיראנית לקראת אפשרות של מתקפה צבאית אמריקאית. לדברי ג'עפרי, ששימש קודם למינויו כמפקד משמרות המהפכה כראש המרכז למחקרים אסטרטגיים במשמרות המהפכה, נועד המבנה הארגוני החדש לשפר את התיאום בין הגופים הצבאיים המקבילים הפועלים בצירים נפרדים ולחזק את יכולתם של משמרות המהפכה להתמודד לנוכח איומים חיצוניים. הוא טען בעבר, כי על משמרות המהפכה להיות גמישים דיים כדי להתמודד עם האיומים הניצבים בפני איראן המחייבים אותה לאמץ אסטרטגיה חדשה ולהתאים את מבנה משמרות המהפכה לתנאים הקיימים.

יצוין, כי לבסיג' נועד תפקיד מרכזי בתוכנית ההגנה האיראנית במסגרת הערכות החירום למתקפה צבאית אפשרית. במסגרת הערכות זו מייעד המשטר לבסיג' סמכויות נרחבות בשדה הקרב ובעיקר בניהול העורף בתרחישי חירום.

בתוך כך מינה השבוע המנהיג העליון, עלי ח'אמנאהי, את מחמד רזא נקדי (Mohammad Reza Naqdi, בתמונה), ששימש בעבר בתפקידים שונים במשמרות המהפכה ובכוחות ביטחון הפנים, כמפקד הבסיג' החדש במקומו של חסין טאא'ב (Hossein Taeb), שמונה לתפקיד ראש אגף המודיעין במשמרות המהפכה (פארס, 4 אוקטובר; אעתמאד, 3 אוקטובר).

מדוע הרגיז ח'אלד משעל את האיראנים?

נאומו של ראש הלשכה המדינית של חמאס, ח'אלד משעל, בדמשק לרגל יום כיבוש ירושלים על-ידי צלאח אלדין ביום שישי שעבר, עורר תגובות זועמות מצד כמה אמצעי תקשורת איראנים. זאת לאחר שמשעל השתמש במונח "המפרץ הערבי" בהתייחסו למפרץ הפרסי.

אמצעי תקשורת איראנים ציטטו את משעל באומרו, כי הוא מקווה שכל המדינות המוסלמיות "מצפון-אפריקה, מצרים, ערב הסעודית, סוריה, המפרץ הערבי, איראן, אינדונזיה ועד מלזיה" יתייצבו בשורה אחת אל מול פני האויב. האתר הרפורמיסטי פרארו הכתיר את הדיווח על דבריו של משעל בכותרת: "ח'אלד משעל השיב לאיראן על אהבתה" (פרארו, 3 אוקטובר).

גם חבר ועדת המג'לס לביטחון לאומי ולמדיניות חוץ, קדרתאללה עליח'אני (Qodratollah Alikhani), מתח ביקורת חריפה על דבריו של משעל ואמר, כי איראן מצפה מראש הלשכה המדינית של חמאס לשנות את עמדתו ולהימנע משימוש במונח "המפרץ הערבי" בנאומיו ובהצהרותיו. על גורמים בכירים בעולם לדעת, אמר עליח'אני, כי העם והשלטונות באיראן רגישים מאוד ביחס למפרץ הפרסי (אינדה, 5 אוקטובר).

יוזכר, כי שמו של המפרץ הפרסי מהווה סלע מחלוקת בין איראן לבין הערבים מאז שנות החמישים ואיראן נוקטת מדיניות תקיפה ביחס לכל גורם בעולם הערבי ובזירה הבינלאומית העושה שימוש במונח "המפרץ הערבי". בין היתר מנהלת איראן בשנים האחרונות מסע הסברה נגד השימוש במונח זה הכולל, בין היתר, החרמת גופים ופרסומים בינלאומיים העושים שימוש במונח, "הפצצת גוגל" (ניסיון להשפיע על דירוגו של אתר אינטרנט בתוצאות החיפוש של מנוע החיפוש) במונח "המפרץ הפרסי" ואף פריצה של האקרים איראנים לאתרים שונים בהם נעשה שימוש במונח "המפרץ הערבי".

לפני מספר חודשים פרץ משבר בין איראן לבין התאחדות משחקי הסולידריות האסלאמית, שאמורים היו להתקיים בחודש אוקטובר בטהראן, לאחר שאיראן סירבה להיענות לדרישת ערב הסעודית להסיר את השם "המפרץ הפרסי" מכל המדליות והעלונים, שיחולקו במהלך התחרויות. אתרי חדשות איראנים טענו במהלך המשבר, כי המונח "המפרץ הפרסי" נמצא בשימוש עמי העולם מזה 2500 שנים וכי אין כל סיבה שמדינות ערב יעשו שימוש במונח המסולף "המפרץ הערבי", שהשימוש בו החל בתקופתו של נשיא מצרים לשעבר, גמאל עבד אלנאצר, במסגרת מאבקו נגד השאה האיראני בשנות החמישים והשישים.

**תמונות השבוע: המנהיג העליון, עלי ח'אמנהאי, בביקור במחוז
מאזנדראן (בצפון איראן)**

